

13.08.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**13 Ağustos 2020
Perşembe**

13.08.2020

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

13 Ağustos 2020 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ YÖNETMELİKLER

- Meteoroloji Genel Müdürlüğü Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Biyomalzeme Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Beykent Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İstanbul Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- Türk Gıda Kodeksi Salça ve Benzeri Ürünler Tebliği (No: 2020/19)
- Elektronik Ticarete Güven Damgası Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

Türkiye koyun sütü üretiminde dünyada ilk sıraya yükseldi

TÜDKİYEB Genel Başkanı Nihat Çelik, FAO'nun son verilerine göre, Türkiye'nin koyun sütü üretiminde dünya birincisi olduğunu, keçi sütü üretiminde ise altıncı sırada yer aldığını bildirdi.

Yaptığı yazılı açıklamada, Türkiye'nin küçükbaş hayvanlardan süt üretimine ilişkin değerlendirmede bulunan Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı Nihat Çelik, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) son verilerine göre, Türkiye'nin koyun sütü üretiminde dünya birincisi olduğunu, keçi sütü üretiminde ise 6'ncı sırada yer aldığını bildirdi.

FAO'nun son verisi niteliğindeki 2018 rakamlarının açıklandığını belirten Çelik, buna göre Türkiye'nin 1 milyon 446 bin ton koyun sütü üretimiyle dünya birincisi olduğunu, Türkiye'yi 1 milyon 180 bin tonla Çin'in ve 754 bin tonla Yunanistan'ın takip ettiğini bildirdi.

Çelik, Türkiye'nin keçi sütü üretiminde de 562 bin tonla 6'ncı sırada yer aldığını, bu sıralamada 6 milyon 99 bin tonla Hindistan'ın birinci olduğunu ifade etti.

81 ülkenin koyun sütü, 111 ülkenin keçi sütü üretimi verilerinin yer aldığı listede Türkiye'nin toplam koyun-keçi sütü üretiminde de 2 milyon 8 bin tonla Hindistan'ın ardından ikinci sırada yer aldığına dikkati çeken Çelik, şunları kaydetti:

"1 milyon tondan fazla koyun-keçi sütü üreten 7 ülke var. Hindistan yüzde 96,8'i keçi sütü olmak üzere 6,3 milyon ton koyun-keçi sütü üretimiyle ilk sırayı alırken, ülkemiz 2 milyon 8 bin tonu geçen üretimiyle ikinci sırada bulunuyor. Üçüncü sırada 1 milyon 565 bin tonla Sudan yer alıyor. Türkiye'nin koyun sütü üretimi 2019'da 1,5 milyon tonu aşarak 1 milyon 521 bin tona, keçi sütü üretimi ise 577 bin tona yükseldi. Bu durum, küçükbaş hayvancılığımızın büyüklüğünü gösteren en iyi örnektir."

"Keçi sütünü öneriyoruz"

Sütün beslenmedeki önemine işaret eden Çelik, şu ifadeleri kullandı: "Süt, insan yaşamının her döneminde gerek duyulan mikro ve makro besin öğelerini içerir, bebek ve yaşlılarda kemik sağlığı açısından önemlidir. Özellikle yüzde 18,8 kuru madde, yüzde 7,5 yağ, yüzde 5,6 protein, yüzde 4,6 laktoz, yüzde 1 mineral madde içeren koyun sütü ile yüzde 13,2 kuru madde, yüzde 4,5 yağ, yüzde 3,6 protein, yüzde 4,3 laktoz, yüzde 0,8 mineral madde içeren keçi sütünü tavsiye ediyoruz. Koyun ve keçi sütü, özellikle ülkemizde, küçükbaş hayvancılığın doğal yayılma, meralara dayanması, besi hayvanı olmaması, ilaç kullanılmaması nedeniyle son derece doğal ve sağlıklı ürünlerdir."

Çelik, Türkiye'de hayvancılığın geleceğinin küçükbaş hayvancılıkta olduğunu belirterek, yakın gelecekte küçükbaş hayvancılığın ülkenin kırmızı et açığını rahatlıkla kapatabileceğini, koyun-keçi peyniri ve yoğurdu üretimiyle de çok daha fazla katma değer elde edebileceğini bildirdi.

AHBİB'in ihracatı, yüzde 18 artış ile 672 milyon dolara ulaştı

Akdeniz Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (AHBİB) Başkanı Hüseyin Arslan, ocak-temmuz dönemi ihracatlarının geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 18 artarak 672 milyon dolara ulaştığını bildirdi.

Akdeniz Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (AHBİB) Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Arslan, yaptığı yazılı açıklamada, bakliyatın üretimi ve tüketimi konusundaki farkındalığın, yeni tip koronavirüs salgını sürecinde katlanarak arttığını belirtti.

Bakliyatın, gelecekte de insanlığın temel gıdası olmayı sürdüreceğine işaret eden Arslan, "İhracatımız, yılın 7 ayında yüzde 18'lik artışla 672 milyon dolar oldu. Söz konusu dönemde AHBİB, Türkiye geneli sektör ihracatına yüzde 17 oranında katkı sağladı." ifadelerini kullandı.

Arslan, mevcut pazarlarda güçlenmeye ve pazar çeşitliliğini artırmaya yönelik çalışmalarda olumlu sonuçlar aldıklarını belirterek şunları kaydetti:

"Yılın 7 ayında 919 bin 297 ton ürünü dünya pazarlarına ihraç eden Birliğimiz, en fazla dış satımı 107 milyon dolarla Irak'a gerçekleştirdi. Bu ülkeyi 56,65 milyon dolarla Suriye ve 38,4 milyon dolarla Sudan takip etti. Afrika, Orta Doğu, Asya, Amerika ve Avrupa kıtasındaki 30'u aşkın ülkede ihracat performansımızı 6 katına varan oranlarda artırma başarısı gösterdik."

Hazine ve Maliye Bakanı Albayrak: Şimdi Türk Lirası çok daha rekabetçi

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, "Şimdi Türk Lirası çok daha rekabetçi, şimdi daha az bağımlı noktada. Türkiye tarihinde ilk defa rekabetçi bir kur düzeyiyle ekonomisini dönüştürecek noktaya dönüştü" dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, CNN Türk yayınında gündeme ilişkin soruları yanıtladı.

Ekonominin kur algısıyla ölçülmeye çalışıldığını aktaran Albayrak, kurun eski dönemlere kıyasla ekonomiyi daha az etkilediği bir sürecin yaşandığını söyledi.

Albayrak, kurun ekonomiyi daha az etkilemesi için ülkede bir ekonomik dönüşüm yaşandığını belirterek, kurdaki hareketliliğin 2 yıl önce de bu seviyelerde olduğuna dikkati çekti.

Kurun seviyesinin değil, rekabetçi olup olmamasının önem taşıdığına işaret eden Albayrak, "Kur indi çıktı. Son 1 hafta 15 gündür 6'lardan 7'lere çıktı. İner çıkar.

13.08.2020

Burada esas konu Şu. Finansal güvenlik ve ekonomik altyapı noktasında Türkiye tüm bu dalgalanmaları kontrollü Şekilde yönetiyor. Gcl altyapıya sahip. Kur bugün çıkar, yarın iner." dedi.

Türkiye'nin 2 sene öncesine göre kırılganlıklara karşı çok daha gcl olduğunu vurgulayan Albayrak, Şöyle devam etti:

"Dünya da salgın nedeniyle öyle bir dönemde ki, dünya tarihinin en büyük ekonomik krizi yaŐanıyor. Bu manada Türkiye, dünyadaki bütün ülkelere kıyasla en az etkilenen ülkelerden bir tanesi. Borsa performansıyla pozitif ayrıŐıyor. Birçok lke düŐmeler yaŐamıŐ Türkiye daha iyi noktada. Türkiye gibi geliŐmekte olan ülkelerin kur performansına bakalım. Yüzde 30'lar, 20'ler, 15'ler seviyesinde para birimlerin değer kaybetmiŐ. Türkiye yüzde 17, yüzde 19 seviyesinde etkilenmiŐ. Büyümede ikinci çeyrekler açıklanıyor, pek çok ülkede büyük daralmalar yaŐanıyor. Türkiye, inŐallah ikinci çeyrek performansıyla daralma yaŐayan ülkeler içinde en az etkilenen ülkelerden birisi olacak. Bu ay büyüme açıklanacak. Mayıs ve haziran rakamları hızlı toparlanmayı ortaya koymuŐtu, ikinci çeyrek bu anlamda da pozitif olacak. Dünyada en hızlı normalleŐen ve en hızlı toparlayan ülkelerden birisi olacağız."

Albayrak, ekonomiye yönelik "batıyor" söylemlerine de tepki göstererek, "Ekonomisi batan bir ülke bütün alanlarda bu kadar gcl performans ortaya koyabilir mi? Bakan olduğumdan beri her gün 'battık' deniyor. 'Battık' lobisi gezi döneminde de vardı. Psikolojik olarak algı yaratmaya çalıŐıyorlar. Anadolu'dan geri dönüŐler alıyorum, dönüŐler bu Şekilde değil." ifadelerini kullandı.

Ekonomiye yönelik eleŐtiriler yanında bir de kötü niyetli algı operasyonları bulunduğuna işaret eden Albayrak, Şunları kaydetti:

"Bunların etkileme gleri her geçen gün azalıyor. Bu bir milli bağımsızlık mücadelesi. Ekonomik anlamda bir milli bağımsızlık modeli ortaya koyduk. İki senedir kıyamet bunun için kopuyor. Türkiye ekonomi modelini deĐiŐtirdi, artık eski modelden çıkıyor. Eski model yüksek faiz, düşük kur ve ithalata bağımlı ekonomi modeliydi ve bu artık sürdürülebilir değil. Benim derdim ekonominin kırılganlıkları noktasında daha gcl rekabet edebilir olması, istihdamı ve üretimi nceliklemesi. Üretim ve ihracata dayalı dönüŐümde, çok önemli paradigma deĐiŐikliĐi var. Bu değişiklik siyasi olarak da daha iddialı pozisyona taŐıyacak. Ak Parti iktidarı siyasi bağımsızlık mücadelesi ve bunun bedeli olarak farklı ekonomik mücadeleler veriyor. Siz ne kadar ekonomik olarak bu bağımsızlığı ortaya koyarsanız, siyasi olarak da kendi kararlarınızı alırsınız." değerlendirmesinde bulundu.

Doğu Akdeniz'deki gelişmeleri de değerlendiren Albayrak, "Birileri Doğu Akdeniz'i parsel parsel uluslararası şirketlere paylaştırırken biz ne yapacağız, oturacak mıyız? Sonra Akdeniz'de ayağımızı suya atamayacak noktaya geleceğiz. Egemenlik ve bağımsızlık noktasında böyle birşey olabilir mi?" diye konuştu.

Albayrak, kura ilişkin soru üzerine ise "Küresel sermaye hareketlerinden ve küresel iklimden kaynaklı süreçlerden Türkiye, her ülke kadar etkileniyor. Fazla değil ve eskisine göre çok daha az etkileniyor. Türkiye her geçen gün daha da güçleniyor ve güçlenecek. Türkiye her anlamda bağımsızlık mücadelesi veriyor. Olduğundan daha fazla değerli paranız olursa, ithalat cenneti olursunuz. Kimse üretmez, herşey dışardan gelir. Şimdi Türk lirası çok daha rekabetçi." ifadesini kullandı.

"Yılı 2008 krizinden daha iyi kapatacağız"

Türkiye'nin sıcak paraya ihtiyacı olmadığına işaret eden Albayrak, pandeminin Türkiye'yi hedeflerinden alıkoymadığını, sadece etkilediğini söyledi.

Ülkenin hızlı şekilde yola koyulacağını aktaran Albayrak, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Pandemi olmasaydı, yüzde 5 büyüme, enflasyon ve cari denge hedefleri başta olmak üzere hedeflerimizin bir çoğunu çok rahat tutturacaktık. Şimdi bir kısmında sapma olacak. Bu sürecin dünyada çoğu ülkeyi bu konuda etkileyeceğini gösteriyor, pandemi ülkemizde de enflasyonu 1-2 puan etkileyebilir. Tahminlere baktığımızda yüzde 8-9, 11-12 arası bir enflasyon beklentisi oluştu piyasada. Bugün bütün bunlara, küresel etkilerine rağmen, 4 ay boyunca sıfır gelir, iş yerlerinin kapalı olmasına rağmen yılı da en kötü çeyreğimizi de 2008 krizinden daha iyi kapatacağız. Görüşler, bu yaşananların büyük buhrandan da çok daha büyük kriz olduğu yönünde."

Albayrak, reel yatırımlar açısından sermaye hareketlerinin henüz normalleşmediğini bildirerek, "Ancak Türkiye pozitif ayrışacağı için bu yatırımcıları daha fazla çekmeye talip olduğu güçlü bir döneme giriyor." dedi.

Büyümedeki öngörüsünün sorulması üzerine de Albayrak, "Türkiye ikinci çeyrekte dünyadan daha az etkilenecek, üçüncü çeyrek toparlanma, dördüncü çeyrekle birlikte birçok yabancı kuruluşun yüzde 5 küçülecek tahmininin aksine, iddia ediyorum, yine yanılacaklar. Biz pozitif ayrışacağız. Tahminler eksi 2 ile 1 arası tahmine doğru gidiyor. Dünya ortalamasından çok daha iyi. Yine orada da pozitif ayrışacağımız bir yıl." ifadesini kullandı.

13.08.2020

Albayrak, haziran, temmuz ve ağustos aylarındaki bazı verilerin toparlanmanın başladığını gösterdiğine dikkati çekerken, "İhracat, PMI, güven endeksleri, sanayi endeksi, vergi gelirleri, kapasite kullanı toparlanmanın güçlü şekilde başladığını gösteriyor. Virüsün etkisi normalleşme sürecinde atılan her adım bize pozitif yansıyor." değerlendirmesinde bulundu.

Para basılması taleplerine de tepki gösteren Albayrak, " 'Para basın' diyorlardı ki intihar, bu oyuna girmedik. Anlı şanlı insanlar para basalım diye twitler attılar. En büyük tuzak. Para basaydık yüzde 25-30 enflasyonu konuşurduk. Faizler kaç olurdu o zaman." dedi.

"İhtiyaç olursa küçük dokunuşlar yaparız"

Albayrak, ağustos ayı itibariyle piyasanın hızlı şekilde normalleşmeye doğru gittiğini belirtirken, ihtiyaç olması halinde kendilerinin de küçük dokunuşlar gerçekleştireceğini söyledi.

Kısa çalışma ödeneğinin de bu süreçte normalleşme desteğine dönüştüğünü aktaran Albayrak, bu dönemde hazırlanan istihdam paketinin ise Meclis'in yoğunluğundan yasalaşamadığını anımsattı.

Albayrak, ikinci dalga beklentilerine yönelik olarak da "Dünyada hiçbir ülkede ekonominin tamamen kapanma söylemi yok.Gelecek ne gösterir bilemeyiz. Her türlü senaryoya hazır olmamız lazım." dedi.

Türkiye'nin Gezi olaylarından beri bir mücadele verdiği de dikkati çeken Albayrak, "Bu mücadelenin öncesi de var. O süreçten bugüne ülkenin başındaki lideri başta olmak üzere ülkeyi esir almaya yönelik operasyonlarla karşıya kaldık. Berat Albayrak çok farklı süreçlerde rol oynadı çok insanın ayağına bastı. Konu ülkenin menfaatise sonuna kadar hepsi bir tarafa mücadele vermek bizim boynumuzun borcu. Taşın altına elimizi değil, bedenimizi koyacağız. Bir mücadele veriyoruz ama bunun bir bedeli olacak. Dolayısıyla bağımsızlığın bir bedeli var. Bizim ecdadımız bu bedeli sayısız defa ödedi. Bu ülkenin menfaatinden başka yere Rabbim döndürmesin." değerlendirmesinde bulundu.

Bankalar, nakit döviz çekiminden komisyon almaya başladı

Merkez Bankası'nın talimatıyla bankalar nakit döviz çekimlerinde komisyon almaya başladı. Komisyon oranları bankadan bankaya farklılık gösteriyor.

Merkez Bankası'nın 5 Ağustos'ta yayımladığı tebliğ ile izin verdiği nakit döviz talebine komisyon uygulaması bankalar tarafından uygulanmaya başlandı. Bir kamu bankası 3 bin doların üstünde nakit döviz talebi olanlardan binde 3 komisyon alırken diğer kamu bankalarında binde 2 ile 5 arasında komisyon kesilmesi bekleniyor.

Habertürk'ten Rahim Ak'ın haberine göre; Büyük bir özel bankanın 20 bin liranın üstüne binde 1.5, orta ölçekli bir diğer bankanın ise binde 2 oranında komisyon almaya başladığı öğrenildi. Nakit olmayan döviz talebinde yani örneğin internet sitesinden yapılan döviz alım-satım ve transferlerinde ise komisyon alınmıyor.

MERKEZ BANKASI İZİN VERDİ

Uluslararası piyasalarda çalkantı nedeniyle nakit döviz işlemleri yani dolar veya euroyu yurt dışından almak getirmek ve saklamak maliyetli olmaya başlayınca bankaların talebi ile Merkez Bankası nakit döviz işlemlerinden komisyon alınmasının yolunu açtı. Merkez Bankası 4 Ağustos'ta yayımlanan 'Finansal Tüketicilerden Alınacak Ücretlere İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliği Uygulama Esasları'nda bankaların efektif yani fiziki döviz çekimlerinde ücret alabileceğini belirtti.

TCMB talimatında "Finansal tüketicinin hesabının bulunduğu şubeden yapacağı Türk Lirası para çekimleri için ücret alınamaz ancak yabancı para (efektif) çekimlerinden ücret tahsil edilebilir. Yurt içi diğer şube, yurt dışı diğer şube ve nakit çekim ofisinden para çekme işlemleri ile rutin işlem saati veya iş günü

13.08.2020

dışında gerçekleştirilen para çekme işlemlerinden ücret tahsil edilebilir” denilerek net olarak döviz çekimlerinden komisyon alınabileceğini ifade etti.

HER BANKA FARKLI KOMİSYON ALIYOR

Bunun üzerine bankalar da kendileri için maliyet oluşturan fiziki döviz taleplerinde komisyon kesmeye başladı. Bir kamu bankası 3 bin doların üstünde nakit döviz talebi olanlara binde 3 komisyon alırken diğer kamu bankalarında binde 2 ile 5 arasında komisyon kesilmesi bekleniyor. Büyük bir özel bankanın 20 bin liranın üstüne binde 1.5, orta ölçekli bir diğer bankanın ise binde 2 oranında komisyon almaya başladığı öğrenildi. Nakit olmayan döviz talebinde yani örneğin internet sitesinden yapılan döviz alım satımı ile transferlerinde ise komisyon alınmıyor. Aynı durum döviz bozdururken de geçerli. Döviz bozdurulduğunda herhangi bir komisyon ödenmiyor.

Diğer bazı bankaların da binde 1’den başlayıp binde 3’e varan oranlarda komisyon almaya başlayacağı ifade ediliyor. Yapılan düzenleme ile fiziki döviz talebinin önünün alınması da bekleniyor. Döviz satın alınması işlemlerinde de binde 2 oranında Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi de (BSMV) kesiliyor.

Ücretsiz izne çıkartılanların sayısı 2 milyona yaklaştı

İŞKUR verilerine göre Temmuz ayı itibariyle ücretsiz izne gönderilenlerin sayısı 200 bin kişi artarak 1 milyon 901 bin 212'ye yükseldi.

İşverenlerin hükûmetin verdiği yetkiyle ücretsiz izne çıkardıkları işçilerin sayısı 2 milyona dayandı. Sadece bir ayda yaklaşık 200 bin işçi ücretsiz izne gönderildi. İŞKUR verilerine göre ücretsiz izne çıkarılan 1.9 milyon işçiye 3.6 milyar lira ödeme yapıldı.

Türkiye İş Kurumu'nun haziran ayı verilerine göre işsizlik maaşı alan işçi sayısı 464 bin 930 oldu. Temmuz ayında bu rakam 401 bin 645'e düştü. Bu işçilere 494.6 milyon lira ödeme yapıldı.

KISA ÇALIŞMA ÖDENEĞİNDEN YARARLANAN İŞÇİ SAYISI DÜŞTÜ

Cumhuriyet'ten Mustafa Çakır'ın haberine göre kısa çalışma ödeneğinden yararlanan işçi sayısı bir önceki aya göre 2.4 milyondan 1.7 milyona düştü. İşçilere kısa çalışma kapsamında temmuzda 2.5 milyar lira ödeme yapıldı. Veriler işverenlerin kısa çalışmadan vazgeçmeye başladıklarını işaret ediyor.

İşverenleri tarafından ücretsiz izne çıkarılan işçilere ayda 1168 lira nakdi ücret desteği veriliyor. Bu kapsamda nisan-haziran döneminde 1 milyon 705 bin 147 işçi işvereni tarafından ücretsiz izne çıkarılmıştı.

2 MİLYON KİŞİ ÜCRETSİZ İZNE ÇIKARTILDI

Nisan-temmuz döneminde bu sayı 1 milyon 901 bin 212'ye çıktı. Bu da sadece bir ayda yaklaşık 200 bin işçinin ücretsiz izne çıkarıldığı anlamına geliyor. İŞKUR

13.08.2020

verilerine göre ücretsiz izne çıkarılan 1.9 milyon işçiye 3.6 milyar lira ödeme yapıldı.

İşsizlik sigortası fonu temmuzda bir önceki aya göre, 114.6 milyar liradan 111.2 milyar liraya geriledi.

İŞSİZLİK FONU AZALIYOR

Salgın öncesinde fonda biriken para 130 milyar liranın üzerindeydi. Fonun temmuzda toplam gelirleri 2.5 milyar lira giderleri ise 7.4 milyar lira oldu. Fonun yüzde 14.16'sı mevduat, yüzde 85.84'ü ise tahvil olarak tutuluyor. Fon kaynaklarının önemli bir bölümü yine işverenlere gidiyor. Teşvik ve destek ödemeleri kapsamında ocak-temmuz döneminde fondan 10.4 milyar lira işverenlere gitti.

Bunun dışında aktif işgücü programları kapsamında 2.1 milyar lira, işbaşı eğitim programları kapsamında da 1.6 milyar lira verildi.

Altın fiyatlarındaki düşüşün ardından yatırımcılar dolara yönelebilir

Koronavirüs salgını ile başlayan belirsizlik ortamında güvenli liman olarak görülen altında fiyatlar yükselirken, Rusya'nın Kovid-19 aşısını geliştirdiğini açıklamasının ardından fiyatlar düşmeye başladı. Uzmanlar altından kaçan vatandaşların dolara yönelebileceği uyarısında bulundu.

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in koronavirüs aşısının hazır olduğunu açıklamasının da altın fiyatlarının düşmesinde etkili olduğu dile getirildi. Ancak Rusya'nın aşı açıklamalarından duyulan kuşku, şimdilik altında hızlı bir satış başlamasının önüne geçti.

GRAM ALTIN 455 LİRA

Geçen hafta 2.070 dolar seviyelerini test eden altının ons fiyatı dün 1.881 dolara kadar geriledikten sonra, tepki alımları ile kısmen toparlandı. Altının ons fiyatı dün spot piyasalarda 1.944 dolar seviyelerinde dengelendi. Uzmanlar, altının ons fiyatının 1.920 doların üstünde tutunduğu sürece yükseliş çizgisinin korunabileceğini belirtti. Küresel piyasalarda altın fiyatlarında yaşanan satış yurtiçi piyasalara da yön verdi. Kapalıçarşı'da 24 ayar gram altın 455.02 liradan, çeyrek altın 762 liradan alıcı buldu.

Analistler, altında başlayan satış dalgasının küresel piyasalarda olduğu gibi, yurtiçi piyasalarda da döviz talebini artıracığına işaret etti. Nitekim, altında kâr satışlarının başlamasıyla 10 yıllık ABD tahvilleri yeniden yükselişe geçmeye başladı.

Türkiye'de mevduat faizlerinin getirisinin yüzde 11.7 olan enflasyonun altında olması altın talebinin yerini döviz talebine bırakmasında etkili olacağı ifade edildi. Ekonomistler, altın fiyatlamalarını etkileyen temel unsurun salgında ikinci dalga

13.08.2020

endişeleri olduğuna işaret ederek, corona virüsüne ilişkin haber akışının altın yatırımcısının kararlarını doğrudan etkilediğini vurguladı.

20 AĞUSTOS BEKLENECEK

Merkez Bankası'nın (MB) devreye aldığı örtülü faiz artışına rağmen döviz kurlarında beklenen geri çekilme yaşanmadı. MB dün de repo ihalesi açmayıp para piyasalarında sıkılaştırma adımlarına devam etti. Dolar gün içinde 7.3290 lirayı, Euro ise 8.6314 lirayı gördü. 20 Ağustos'ta toplanacak Para Politikası Kurulu'nun atacağı adımlar görülünceye kadar piyasaların Merkez Bankası ile bilek güreşine devam edebileceği belirtiliyor. Dolar günü 7.3080 liradan, Euro ise 8.6050 liradan tamamladı.

Radikal önlemler almak şart!

Dolardaki sert hareketlerin yerini dengeli seyire bırakması için piyasa uzmanlarına göre hala atılması gereken adımlar var...

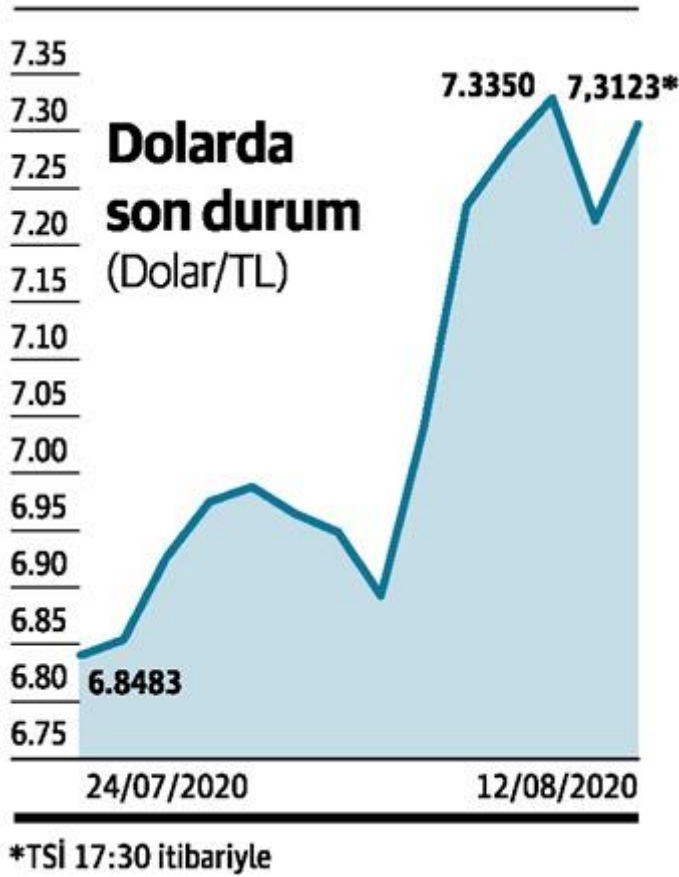

Dolarda, geçen hafta başlayan sert yükselişin ardından Merkez Bankası (TCMB) ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun (BDDK) attığı adımlara rağmen oynaklık sürüyor. Dün 7.20-7.33 lira arasında geniş bir bantta dalgalanan dolardaki sert hareketlerin yerini dengeli seyire bırakması için piyasa uzmanlarına göre hala atılması gereken adımlar var. Hem yurtiçi gündem hem de Doğu Akdeniz'deki gelişmelerin hareketin dalga boyunu arttırdığını belirten uzmanlara göre öncelikle 20 Ağustos'taki Merkez Bankası Para Politikası Kurulu toplantısında en az 150 baz puanlık bir faiz artışı gerekiyor. Ayrıca aktif rasyosu uygulamasından da bir an önce vazgeçilmesinin doğru bir adım olacağına dikkat çeken uzmanlar yeniden bir Ağustos 2018 şoku yaşamamak için de harekete geçilmesi gerektiğini vurguluyor. Öte yandan Merkez Bankası dün yine repo ihalesi açmadı ve sıkılaştırma adımlarına devam etti.

Önce geç likidite penceresi

Yatirimim.com Hazine Müdürü Eren Can Umut, BDDK'nın bankaları kredi vermeye zorlayan aktif rasyosunda gevşemeye giderek baskıyı hafiflettiğini söyleyerek, kredilerde çok hızlı artışın beklenen enflasyonun yukarı yönlü revizyonuna ve yurt içerisinde artan TL miktarı ile TL'nin değer kaybının hızlanmasına neden olduğunu

kaydetti. Merkez'in de gevşek para politikasında duraksamaya gittiğini belirten Umut, şunları söyledi: "TCMB politika faizini doğrudan artırmadan ağırlıklı ortalama fonlama maliyetini (AOFM) artırarak piyasalara müdahaleye devam edecek gibi duruyor. Gecelik borç verme faiz oranı yüzde 9,75 ve geç likidite penceresi ise yüzde 11,25. Her iki faiz oranı da bir dönem politika faizi olarak kullanılmıştı. Dolayısıyla TCMB'nin geç likidite penceresini kullanmadan faiz artırmayacağı kanaatini taşıyorum." Umut, tüm bunların TL'de istikrarın oluşmasını sağlayıp sağlamayacağından emin olmadığına dikkat çekerek "Mevduat getirileri enflasyonun çok altında. Yüksek kredi ile artan iç talep ekonomide ısınmayı beraberinde getiriyor. Fon çekmek için net bir hikayemiz de bulunmuyor. Bu şartlarda TCMB çok hızlı indirim gittiği faizleri yeniden yükseltmeye başlayacaktır" dedi.

Aktif rasyo uygulamasından vazgeçmek pozitif sinyal verir

Fon Yöneticisi Işık Ökte 4 ana konuda beklentisi olduğunu vurgulayarak şöyle sıraladı: "Pandemi sonrası bankacılık sistemi üzerinden verilmeye başlanan likiditenin çekilme sürecinin devam etmesi; Merkez Bankası AOFM'nin 2020 sonu TÜFE beklentilerine yaklaşması (yüzde 9,5-10,0 aralığı); Aktif Rasyo (AR) uygulamasına BDDK tarafından son verilmesi; BDDK doğru bir hamleyle swap

hatlarını açmaya başladı: TL likiditesi yaratabilme anlamında, bazı yabancı kurumlarla tekrar swap sözleşmelerinin belirli şartlar içinde açılmış olması, küçük de olsa, kritik bir hamle. Devamının geleceğine inanıyorum." Ökte, TL likiditesi yaratma konusunda alınan önlemlerden uzaklaşma sürecine geçen hafta girdiğimizi belirterek "Dolar endeksinin (DXY) mayısın üçüncü haftasında 100.5 seviyesinden başlayan (93.5 son işlem) orta vadeli aşağı trendi içinde dolara karşı değer kaybeden tek gelişen ülke para birimi olarak dikkat çeken Türk Lirası'nın orta-uzun vadeli enflasyon beklentilerinde yarattığı rahatsızlığın da ivedi şekilde önüne geçmemizin şart olduğunu düşünmekteyim" dedi. Ökte, şunları söyledi: "Doların Türk Lirası karşısında 6.85'den 7.29'a güçlenme süreci içinde, zam beklentileriyle otomotivden cep telefonuna alımların öne çekildiği bir tabloyla, ne yazık ki yine, karşı karşıya kalabiliriz. Bunun içinde, TCMB'nin AOFM'ni yükselteceği bir ortamın yeterli olmayacağı düşüncesindeyim. Kredi büyüme tarafında da frene basmamız gerekiyor. Yoksa TÜFE yıl sonu enflasyon beklentileri yüzde 9,5-10,0 aralığından yüzde 10,5-11,5 aralığına yükselebilir ve bu da, CDS'in 700 baz puanı test etmesi ve yabancı kurumsalın bir XBANK / DİBS satış dalgasını daha getirebilir. Dizginler bizim elimizde, küresel ortam muhteşem uygun: Likidite var, dolar değer kaybediyor ve faizler düşük. Aktif rasyo (AR) uygulamasından vazgeçmek, yabancı yatırımcıya burada önemli bir pozitif sinyal verecektir kanısındayım."

Akşener ve Babacan'dan ortak açıklama

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener ve DEVA Partisi Genel Başkanı Ali Babacan, gerçekleştirdikleri görüşme sonrası ortak açıklama gerçekleştirdi.

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener ile DEVA Partisi Genel Başkanı Ali Babacan'ı DEVA Partisi Genel Merkezi'nde ziyaret etti. İki genel başkan ortak açıklama yaptı.

İlk sözü alan DEVA Partisi Genel Başkanı Ali Babacan şunları söyledi:

"Sayın Akşener yeni yerimize bir hayırlı olsun ziyaretinde bulundu kendisine çok teşekkür ediyorum. Kendisine partinin teşkilatınması ile ilgili kısa bilgiler sundum sonrasında ülkemizin durumuyla ilgili konuştuk. Ülkemiz her alanda çok daha iyi bir yönetime layık. Ülkemizin geleceği için çalışmak zorundayız. Vatandaşımız sorunlara çözüm bekliyor."

"PARTİLERİMİZİN KURULUŞ AŞAMASINDA YAŞADIKLARIMIZI DA KONUŞTUK"

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener ise karşılıklı olarak ülke sorunlarını tahlil ettiklerini vurgulayarak şunları söyledi:

Bir hayırlı olsun ziyareti gerçekleştirdik. Önümüzdeki hafta da Gelecek Partisi'ni ziyaret edeceğiz. DEVA Partisinin kuruluş sürecinde gazeteciler hep partinin kuruluşunu nasıl bulduğumu sormuşlardı. Ben de partinin kurulmasının önemli olduğunu söylemişim. Karşılıklı olarak partilerimizin kuruluş aşamasında yaşadıklarımızı da paylaştık. Daha sonra da memleket meselelerini ve dış politikada olanları tahlil ettik. Bizlere gösterdiği misafirperverlik için genel başkan yardımcısı arkadaşlara da teşekkür ediyorum.

AKŞENER'DEN BAHÇELİ'YE YANIT

Akşener, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin bugün yaptığı açıklamayla ilgili gazetecilerin sorusunu şöyle yanıtladı:

"Biz hiçbir siyasi partinin genel başkanına parmak sallamadık. Sayın Bahçeli elbette görüşlerini aktarma hakkına sahiptir. Benim bunun üzerine söyleyecek bir sözüm yok."

IMF, TÜRKİYE'DEN BORÇ İSTEDİ Mİ SORUSUNA YANIT

Ali Babacan ise IMF'nin Türkiye'den borç isteyip istemediği sorusuna şu ifadelerle yanıt verdi:

Aslında o yılların basın arşivlerine bakarsanız herşey ortada. Kurumların açıklamalarına bakarsanız herşey ortada. Biliyorsunuz. 2008 mali krizi ile birlikte IMF ve diğer uluslararası finans kuruluşlarının kaynak ihtiyaçları ortaya çıkmıştı. İlerde daha fazla kaynak ihtiyacı olur gerekçesiyle yeni mekanizmalar oluşturuldu. Bunun içinde biz de aktif bir şekilde işin içindeydik. Bu oluşturulan kaynak hazırlığına Türkiye de katkıda bulundu. Bizim Mekez Bankamız ile IMF arasında imzalanan bir protokolle ihtiyaç duyulması halinde 5 milyar dolara kadar bir kredinin IMF tarafından kullanabileceğine dair bir sözleşme imzalandı. Bu, zaten bütün resmi kaynaklarda olan bir konu. Ancak bir ihtiyaç oluşmadığı için Türkiye, bu rakamı kullanımadı. Eğer bir ihtiyaç olsaydı biz bu 5 milyar doları kullanırmaya hazırız diye bir sözleşme imzaladık. Borç verildi mi verilmediği üzerinden açıkçası çok boş bir tartışma dönüyor. Böylesine bir rakamı Türkiye'nin sağlamaya hazır olması, Türkiye'nin bu gücü kendinde görmesi ve uluslararası camianın Türkiye'de bu gücü görmesi o dönem için önemli bir konudur.

Alaattin AKTAŞ

13 Ağustos 2020

Faiz yüzde 9.75'e dayanır ve döviz artmaya devam ederse...

Merkez Bankası yakında tüm fonlamayı yüzde 9.75 faizle yapmaya başlayacak gibi görünüyor. Ya yüzde 9.75 faiz de dövizdeki artışı frenlemeye yetmezse...

✓ Merkez Bankası'nın önünde iki yol var. Ya tüm fonlama geç likidite penceresinden, yani yüzde 11.25 faizle yapılacak ya da faiz artırma yoluna gidilecek.

✓ Geç likidite penceresi kullanılınca faiz artmış olmuyor, ama diğerinin adı kötü, faiz artışı! Sizce Merkez Bankası hangisini tercih eder?

Merkez Bankası'nın faizi konusunda finansla çok haşır neşir olmayan kesimlerin zaman zaman kafasını karıştıran bir durum söz konusu.

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu toplantılarından sonra hep bir faiz oranı duyarız. Nedir bu faiz oranı, haziran ve temmuz toplantılarında sabit tutulan yüzde 8.25. Bu oran, "haftalık repo ihale faiz oranı" diye açıklanır.

Ama bir de "ortalama fonlama maliyeti" diye bildiğimiz bir oran var. Bu oran, çoğunlukla politika faizi olarak açıklanan oranın altındadır. Fonlama maliyeti Merkez Bankası'nın web sayfasında bulunabilecek bir orandır ama ayrıca bir açıklamaya konu edilmez ve her gün oluşur.

Kaç faiz var?

Merkez Bankası piyasayı değişik faizlerle fonlar.

Birincisi, yüzde 8.25'lik haftalık repo ihale faiz oranı.

13.08.2020

Bir diğeri haftalık repo ihale faizinden 1.50 puan daha yukarıda, yani şu durumda yüzde 9.75 düzeyinde oluşan gecelik faiz oranı.

Bir diğeri ise mevcut durumda yüzde 9.75 olan gecelik faiz oranının 1.50 puan üstünde olan, yani yüzde 11.25 düzeyinde bulunan geç likidite penceresi faiz oranı.

Bunlar politika faizinin üstündeki oranlar. Ama biliyoruz ki Merkez Bankası'nın ortalama fonlama maliyeti uzun süre haftalık repo ihale faiz oranının altında seyretti. Bu nasıl mı oldu?

Merkez Bankası piyasa yapıcı bankalara yüzde 7.25'ten fon kullanılabiliyor. Bu da ortalama fonlama maliyetini yüzde 8.25'in altına çekiyor. Merkez Bankası piyasa yapıcı bankalara kullandığı imkanı önce yarıya indirdi, dünden itibaren de sıfırladı. Dolayısıyla artık yüzde 7.25'lik faiz kalmadı.

Yani mevcut durumda ortada yüzde 8.25'lik haftalık repo ihale faizi, yüzde 9.75'lik gecelik faiz ve yüzde 11.25'lik geç likidite penceresi faizi var.

Yüzde 9.75'e doğru yol alıyoruz

Merkez Bankası'nın ortalama fonlama maliyetinde taban artık yüzde 8.25; ancak piyasanın bu orandan fonlanmadığı da biliniyor. Merkez Bankası parayı hem kısıyor, hem de daha yüksek faizle kullanıyor.

Ortalama fonlama maliyeti yakında yüzde 9.75'e çıkacak. çünkü tüm fonlama öyle görünüyor ki gecelik faiz üstünden yapılacak.

Peki, fonlama bu orandan yapıldığı halde dövizdeki artış durdurulamazsa ne olacak?

Bir yol daha bulunuyor

Merkez Bankası'nın mevcut oranları değiştirmeden atabileceği bir adım daha var. Tüm fonlamayı geç likidite penceresinden yapmak.

Ama geç likidite penceresinin anlamı başka.

Bu kanaldan para kullanmak durumunda kalan bankaya pek iyi gözle bakılmıyor.

Bir banka buradan para kullanmak durumunda kalırsa bu demektir ki TL likiditesini Merkez Bankası'ndan para almadan kapatamıyor.

13.08.2020

Bir başka ifadeyle bu kanaldan para kullanma durumundaki bir bankaya "mali durumunun bozuk olması yüzünden likiditesi kalmamış" muamelesi yapılıyor.

Ya diğer seçenek?

Şimdi tüm sistem yüzde 9.75'lik gecelik faizle fonlanır ama bu da döviz artışına çare olmazsa Merkez Bankası'nın önünde iki seçenek kalıyor.

Ya tüm bankalara geçmişte de yapıldığı gibi geç likidite penceresinden yani yüzde 11.25 faizle para kullandırılır ya da haftalık repo ihale faiz oranı yüzde 8.25'ten yukarı çekilir.

Bankaları geç likidite penceresine mecbur bırakmanın adı "faizi artırmamak" olur. Politika faizi kaç; yüzde 8.25; fiili faiz kaç; yüzde 11.25!

Ama diğeri, yani yüzde 8.25'i yukarı çekmek doğrudan faiz artırmaktır.

Sizce Merkez Bankası hangi yöntemi tercih eder?

Vatandaş cebine girene bakar

Merkez Bankası piyasayı ister geç likidite penceresi kanalıyla yüzde 11.25'ten fonlasın, ister politika faizini artırarak. Sonuçta bu durum piyasada faizin artması demektir. Hem mevduat faizi, hem kredi faizi artacaktır ve artmaktadır da.

Faizde rüzgar tersine döndü bir kere.

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Erdoğan'ın altı dönemi

13 Ağustos 2020

Metropoll'ün temmuz ayı araştırmasında, "Erdoğan'ın Cumhurbaşkanlığı görevini yapış tarzını onaylıyor musunuz?" sorusuna ankete katılanların yüzde 50.6'sı onaylıyorum yanıtını veriyor. Onaylamıyorum diyenlerin oranı ise yüzde 43.3'te kalıyor. 6.1 oranında ise fikrim yok yanıtı verilmiş.

Benim esas üzerinde durmak istediğim nokta farklı. Metropoll, Erdoğan'ın başbakanlığından başlayarak görev yapış tarzına ilişkin bulgularını bir araya getirip bir grafik hazırlamış. O grafik beni bir yere götürdü. Onu paylaşacağım. Erdoğan'a destek yüzde 71.1'le en yüksek seviyesine ne zaman ulaşmış? 17-25 Aralık sürecinde. 7 Haziran seçimlerinde yüzde 37.5'e kadar gerileyen destek ikinci zirvesini yüzde 67.6'yla 15 Temmuz darbe girişimi sırasında yapmış. Yani yine bir krizle mücadele sürecinde. Üçüncü zirvesini ise koronavirüsle mücadele sürecinde yakalamış. Tekrarlanan İstanbul seçimlerinde gerileyen destek, koronavirüsle mücadele döneminde yüzde 55.8'e yükselmiş.

KRİZ YÖNETİMİ

Bu veriler şunu ortaya koyuyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan kriz yönetiminde çok başarılı bir lider. Kriz dönemleri ya zirveye çıkarır ya da bitirir.

Koronavirüsle mücadele süreci Trump'ın ikinci kez seçilmesini tehlikeye sokarken, Putin sert eleştirilere maruz kalıyor. Erdoğan ise krizlerle birlikte büyüyor.

Erdoğan, kriz yönetimiyle milleti etrafında kenetleyebiliyor.

Erdoğan, 18 yıllık AK Parti iktidarı döneminde vesayetle mücadele etti, özgürlüklerin önünü açıp başörtüsü yasağını tarihe gömdü. 15 Temmuz'da ise darbeyi püskürten lider olarak tarihe geçti. Ayasofya'yı açarak milletin gönlünde taht kurdu.

ERDOĞAN'LI DÖNEMLER

Erdoğan'ın birkaç dönemi vardı.

Birinci Erdoğan dönemi İstanbul Büyükşehir Belediye başkanı seçilmesiyle başlayıp, Pınarhisar Cezaevi'ne uzanan süreçti. Türkiye, İstanbul'da başarısını ortaya koyup, bir şiir okuduğu için cezalandırılan Erdoğan'ı sevdi.

İkinci Erdoğan dönemi ise Erbakan'a başkaldırıp AK Parti'yi kurduğu dönem oldu. Bu süreçte millet Erdoğan'a inandı. Türkiye'yi daha iyi yönetecek lider olarak gördü. Milletin güvenini kazandı.

Üçüncü Erdoğan dönemi 3 Kasım 2002 seçimleriyle başlayıp, Cumhuriyet mitinglerine ve 27 Nisan e-muhtırasına kadar devam eden dönemdi. Reformlar, özgürlükler, AB'ye tam üyelik hedefi ve ekonomik kalkınma gibi doğru hedefler üzerinde inşa ettiği AK Parti iktidarı bölgenin parlayan yıldızı oldu.

Erdoğan'ı siyasi lider yapan ise 27 Nisan e-muhtırası üzerine şapkayı alıp gitmek yerine muhtıraya karşı muhtıra vermesi oldu. Cumhuriyet mitingleri karşısında dik durdu, 367 kararıyla Cumhurbaşkanlığı seçimleri kilitlenince millete gitmeyi başardı. Böylece bunun sonu da Erbakan gibi olur diyenler hüsrana uğradı. Erdoğan, 22 Temmuz seçimlerinden yüzde 47 ile güçlenerek çıktı.

Dördüncü Erdoğan dönemi AK Parti iktidarının ilk Cumhurbaşkanlığı seçimini gerçekleştirerek rüştünü ispat ettiği dönem oldu. Ergenekon'la mücadele ve Cumhurbaşkanı'nı doğrudan halkın seçmesini sağlayan Anayasa değişikliğini gerçekleştirdi. Bu süreç Gezi olayları ile tamamlandı.

Beşinci Erdoğan süreci ise 17-25 Aralık darbe girişimi ile başlayıp, 15 Temmuz'da darbe girişimini püskürtmesiyle devam etti.

Şu anda altıncı Erdoğan sürecini yaşadığımızı düşünüyorum. Başkanlık sistemine geçilmesiyle birlikte Erdoğan, Türkiye'ye yeni bir format attı. Türkiye'nin uluslararası arenada güçlü bir aktör olmasını sağladı. Buna aynı zamanda "Yeni Erdoğan süreci" de diyebiliriz.

GÜÇLÜ LİDER

Bugün kuruluş yıldönümü töreninde AK Parti'nin başarılı hizmetleri anlatılacak. Buna hakları var. Ama kitleler geçmişte yaşamaz. Geleceğe bakar. Hz. Mevlânâ'nın dediği gibi, "Dün dün de kaldı cancağızım. Bugün yeni şeyler söylemek lazım".

O yeni şey de, Erdoğan'ın uluslararası arenadaki güçlü liderliği olmalı. AK Parti yeni siyasetini Erdoğan'ın güçlü liderliğinin Türkiye'ye kazanımları üzerine kurabilir.

MUHARREM İNCE'YE İSMAİL CEM HATIRLATMASI

CHP'nin eski genel başkanları Hikmet Çetin ile Murat Karayalçın, Muharrem İnce'ye CHP'den ayrılmaması ve yeni parti kurmaması yönünde telkinlerde bulunmuşlardı. Çetin ve Karayalçın daha önce ziyaret ettikleri CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'ndan da partinin bölünmesinin önüne geçmesini talep etmişlerdi. Hikmet Çetin ile Murat Karayalçın, misyonlarının gereğini yerine getirdiler ama iki görüşmeden de umutlu olarak ayrıldıklarını söylemek mümkün değil.

Kılıçdaroğlu, Muharrem İnce'yi gözden çıkarmış. Muharrem İnce de yeni parti kurmak için bir yola çıkmış durumda.

Hikmet Çetin, Muharrem İnce'yle görüşmede tarihi bir hatırlatmada bulunuyor. İsmail Cem, Hüsamettin Özkan ve Kemal Derviş'in Yeni Türkiye Partisi'ni kurmak için yola çıktıkları güne gidiyor. Kemal Derviş onları yarı yolda bırakmıştı ama medya daha kurulmadan İsmail Cem'in partisini iktidara taşımıştı. Aynen Cem Boyner'in Yeni Demokrasi Hareketi'nde olduğu gibi. Cem Boyner'in partisinin ilk seçimde yüzde 55 alacağını yazanlar vardı. Tabii girdiği ilk seçimde 0.48 oy oranında kaldı. İsmail Cem, Hüsamettin Özkan ve Kemal Derviş'in partisi için de bahisler yüzde 60'tan açılıyordu. Hikmet Çetin, Muharrem İnce ile görüşmede İsmail Cem'le aralarında geçen bir diyalogu aktarıyor. "Parti kurdukları günlerde rahmetli İsmail Cem'e nasıl görünüyor diye sordum. 'Kamuoyuna açıklamaktan çekiniyoruz ama yüzde 60 oranında oy alıyoruz' demişti. Anketler yaparlar, seni gaza getirmeye çalışırlar. Bunlara inanma. CHP'den ayrılma" diyor.

Muharrem İnce'nin bir potansiyeli görünüyor. Hele yüzde 1'in bile çok değerli olduğu ittifak sisteminde bir yer edinebilir. Bu yüzden CHP'nin Muharrem İnce'yi bu kadar hafife alması hatalı. Ama sağdan soldan gaz veren çok olur ama Muharrem İnce'nin de İsmail Cem'in hatasına düşmemesi gerekiyor.

Örtülü faiz fren olur mu?

Esfender KORKMAZ

13 Ağustos 2020

6 Ağustosta kur artışına çözüm üretmek için Merkez Bankası, BDDK ve Bankalar Birliği toplanmıştı. Merkez Bankası, Türk lirası için **likiditede** sınırlamasına gidileceğini ve **hedefli ilave likidite imkanlarının** kademeli olarak azaltılacağını açıklamıştı.

Hedefli ilave likidite imkanları, Mart ayından itibaren Merkez Bankasının bankaları ve reel sektörü krizin etkisinden korumak için sağladığı desteklerdir. Bu imkanlardan birisi de bankalara politika faizinin (Haftalık repo) 150 baz puan aşağısında likidite sağlanmasıydı. Mamafih Ağustos başında Merkez Bankası bankaları ortalama fonlama maliyeti, gösterge faizi olan yüzde 8,25'in altında kaldı, yüzde 7.60 oldu.

Şimdi MB piyasa yapıcı bankalara açık piyasa işlemleri çerçevesinde tanınan likidite imkan limitlerini, 12 ağustos itibarıyla sıfırladığını bildirdi.

MB repo ihalesi açmayarak bankaları daha yüksek olan gecelik faizlere ve geç likidite penceresinden borçlanmaya zorladı. Böylece örtülü faiz uygulamasına gitti. Ortalama fonlama maliyeti dün itibarıyla 8,25 yükseldi. Hedef Türk lirasına erişimin zorlaşması ve döviz alımlarının azaltılmasıdır.

BDDK da, bankaların **Aktif Rasyosu** değeri hedefini, mevduat bankalarında yüzde 100'den yüzde 95'e, katılım bankalarında yüzde 80'den yüzde 75'e düşürdü. Yüzde 100 aktif rasyosu ile bankalar topladıkları mevduatın yüzde 100'ü kadar kredi açmak zorunda idiler. Şimdi bu yolla isteyen banka yüzde beş daha az kredi verecektir. Ayrıca kamu bankaları konut kredisi faizlerini artırdılar.

Burada parantez içinde söylemek gerekirse, kamu bankalarının piyasaya göre değil de hükümetin gününbirlik kararlarına paralel uygulama yapması, rekabeti ve piyasayı daha çok bozuyor.

Genel olarak hedef kredi daralmasının da TL'ye ulaşımı zorlaştırması ve döviz talebini azaltmasıdır.

Bu önlemler kurları bir-iki gün tuttu. Ancak, dün kurlar yeniden artmaya başladı. Şok bir artış olmaz. Çünkü zaten TL yüzde 35 düşük değerdedir.

Dahası, Türkiye uzun dönemli bir ekonomik kriz içindedir. Kriz denilince genellikle ani devalüasyonları, finansal kesimde ortaya çıkan krizleri anlıyoruz. Keşke böyle

13.08.2020

bir kriz yaşasaydık. Çünkü 2001 yılında bizdeki, 2008-2009 yıllarında ABD'de başlayan ve yayılan finansal krizler bir yıl içinde kontrol altına alınabildi.

Türkiye de yaşanan uzun dönemli kriz yalnızca ekonomik nedenlere dayanmıyor. Aynı zamanda ekonominin siyasi, demokratik ve hukuki altyapısının bozulmasına dayanıyor. Güven ve yatırım ortamı kaybolmasına dayanıyor.

Önce bu altyapıyı düzeltmemiz gerekir.

Son aylarda yapılan ve Vikipedi de yer alan beş anket ortalamasına göre, kararsızlar dışında halkın yüzde 38'i başkanlık sistemini, yüzde 56,42'si güçlendirilmiş parlamenter sistemi istiyor. Başkanlık sistemi Türkiye'nin bünyesine uygun bir sistem değildir. Yeniden 1980 öncesine, 1961 anayasasında yer alan parlamenter sisteme geçmeliyiz.

Fredoom House özgürlükler evi endekslerinde, insan hakları ve demokratik özgürlükler konusunda Türkiye Başkanlık sistemi ile birlikte özgür olmayan ülkeler statüsüne geçti. Yeniden demokrasiye dönmeliyiz.

Hukukun üstünlüğü ve yargı bağımsızlığını sağlamalıyız.

Kaldı ki demokratik ve hukuki altyapı olsa bile; yalnızca para ve faiz politikası ile ekonomik istikrarı sağlamak imkanı yoktur. İktisat politikalarını birlikte ve koordineli olarak planlamamız gerekir.

İbrahim Kahveci

Dön dolaş başa gel siyaseti

Dolar/TL kuru 2013 ortasında 2001 krizi zirvesini de aşarak 2,0 liranın üstüne çıktı. O günden bugüne "Hiç merak etmeyin, doların beli kırılacak" açıklamaları ile geldik.

Dolar yükselir (aslında TL değer kaybeder), bu yükseliş biraz daha devam eder vs.. Kim ne dedi ise hemen hainlikle suçlandı. Şer güçlerin yurt içi ayağı oldu bütün uyarıcılar.

Ülkede akıl gitti resmen.

Her ikaz, her yanlışa karşı duruş hainlik vs ile örtülmeye çalışıldı.

Ve bu halde süre ilerlerken her seçimde "Siz bir oyunuzu verin hele, biz bu oyunu bozarız" sözleri meydanlarda inledi.

Ama o sözler daha büyük yıkımlarla devam etti. Dolar/TL kuru 3,0 lirayı aştı, sonra 4,0 lira aşıldı...

Ve 5,0 lira da dayanamadı hiç. Ta ki, 5,40 lirada Trump "Bu can bu bedende olduğu sürece o RAHİP..." dediğimiz kişi için twit yolladı. Bir de baktık dolar 6,40...

Sonra Trabzon'da "Yok öyle dolar vs... Bizim de -B -C planlarımız var" diye biz konuşunca dolar birden 7,20 ye soluksuz ulaştı.

Dolar her yükselirken "Siz hiç merak etmeyin, biz bu oyunu bozarız. Siz yastık altı dolarlarınızı bozun" demenin ötesine gidemedik.

Ama Milletin yastık altında bozduracak doları kalmadığı gibi gele gele geldik sofradaki ekmeğe.

Bir de baktık ki sofrada ekmek bitmiş.

Ülkede sadece dolar yükselmemiş; aynı zamanda işsizlik yükselmiş. İnsanlar yoksulluktan intihar etmiş. Meydanlarda kendini yakan mı olmamış; köprüden atlayan mı? Ailece hayatlarına son verenleri de gördü bu ülke.

Ama sözlerimiz hiç değişmemiş.

Siz bu kardeşinize bir yetki verin. Siz bir oy verin. Siz yastık altındakileri bir çıkarın... Ah o şer güçler ah. Hain dış düşmanlar ve içerideki işbirlikçileri.

13.08.2020

* * *

Aslında ülkede ekonomi yönetiminde akli kaybettiğimizi açıklamalardan anlayabiliriz. Hangi açıklama karşılık buldu ve ekonomide düzelme oldu? Hangi adım işsizliği artırmak yerine azalttı? Hangi reel politika kalıcı iyileşme sağladı? Ya da sağlayacak?

"Fır döndü" politikalar ile dün yaptığımızın tam tersini bugün yapmayı başarı görüyoruz. Mesela Merkez hızlı faiz indirmede, söz dinlemedi diye başkanı görevden alıyoruz. Ama sonra yine yeni başkan da gizli gizli faiz artırımına gitmek durumunda kalıyor.

O günlerde dedik ki; "Bu piyasa -Vurgun piyasasıdır-. Faizin ilk indirim döneminde vurgun yapılır ve bu sayede faizle beraber kurlarda da düşüş yaşanır. Böylece enflasyonda da geçici birkaç aylık düşüşler görülebilir. Ama sonra bütün bu kazanç gibi görülen hayaller yıkılır. Kurlar artar, enflasyon da yükselir."

Hatta geçen yıl yaz aylarında "Bu kredi genişlemesi ile yeniden cari açık başlar. Kredileri tüketim yerine üretim sektörlerine vermelisiniz"

Ama ne çare...

2017 yılında kriz tellallığı yapmakla suçlanarak; "Bakın ufukta kara bulutlar geliyor. Bunun sonucu büyük bir krizdir. Hatta kriz bile değil, büyük bir ekonomik buhrana giriyoruz" diye kaç kez yazdığımı hatırlamıyorum bile. Arşiv orada duruyor.

Yabancılara bir kapıyı kapatıyoruz, hafta sonu tatili biter bitmez hemen sonuna kadar yeniden açıyoruz.

Bankalara kredi verin diye zorlama, ittirme kurallar koyuyoruz; sonra da hemen geri adım atarak "Kredi vermeseniz de olur. Meğer kredi genişlemesi zararlıymış" diyoruz.

Ne yaptığımız belli

Ne de yolumuz belli

Bir şekilde günü kurtararak gitmeye çalışıyoruz ama her günü kurtarma politikası yarın daha büyük maliyet ile karşımıza çıkıyor.

Olan ise güzel ülkemize oluyor.

Yazıktır bu ülkeyi bu hale getirmek. Yazıktır yarınları aydınlık olabilecek bir ülkeye 20-30 yıl kaybettirmek. Çünkü bu gidişle kendimizi toparlamamız çok zor olacak.

Umarım yapısal çöküşümüz ilerlemeden önlem alırız. Umarım bu çöküşü bir an önce durdurur ve aklın yeniden hâkim olmasını sağlarız.

Aksi halde evlatlarımız ve torunlarımız için daha çok üzölmek durumunda kalacağız.

13 Ağustos 2020, Perşembe

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Aklı başında bir insan annesini ve kardeşini öldürmeyi düşünür mü?

Medyaya yansıyan bazı haberler beni ürkütüyor. Zaman zaman "Acaba toplum olarak akıl sağlığımızı yitiriyor muyuz" sorusunu kendi kendime soruyorum ve cevap vermeye korkuyorum. Çünkü evladını, eşini, sevgilisini öldürenlerin haberleri o kadar yoğunlaştı ki... Son olarak bir modacı hanımın kendinden geçip annesini feci şekilde dövdüğüne ilişkin bir haber vardı gazetelerde.

Vali yardımcısı

Son olarak Hatay Vali Yardımcısı ve Afrin'den sorumlu olan Tolga Polat'ın, Adana'da avukat kardeşi Altuğ Polat'ı ve annesi İkbal Polat'ı vurarak öldürdüğü haberi vardı medyada. Bu inanılmaz cinayetlerin nedeni ise miras paylaşımına ilişkin anlaşmazlıkmış.

Tartıştırmış

Haberi hatırlatayım: Olay, saat 22.30 sıralarında merkez Seyhan ilçesinde meydana gelmiş... Hatay Vali Yardımcısı Tolga Polat, Adana'da annesi ve kardeşinin oturduğu apartmana gelmiş. Polat, bir süre sonra annesi ve kardeşiyle tartışmaya başlamış...

Silah sesleri

Tartışmanın kısa sürede büyümesi üzerine Polat belinden çıkardığı tabanca ile önce annesi İkbal Polat'a ardından da avukat kardeşi Altuğ Polat'a ateş açmış. Silah sesini duyan komşularının ihbarı üzerine olay yerine çok sayıda polis ve sağlık ekibi sevk edilmiş.. Sağlık ekiplerinin müdahale ettiği Altuğ Polat ile annesi İkbal Polat'ın hayatını kaybettiği saptanmış. Olaydan bir süre sonra Polat'ın gözü altına alındığı bilgisi verilirken, Adana İl Emniyet Müdürü Doğan İnci de olay yerine gelerek incelemelerde bulunmuş.

Afrin sorumlusu

Düşünebiliyor musunuz? Adam hem vali yardımcısı hem de Türkiye'nin temel güvenlik sorunlarından biri olan Afrin'den sorumlu kamu görevlisi... Bu adamın akıl sağlığı yerinde olmayanlara ve yasa dinlemeyenlere doğru yolu göstermesi beklenirken, bir delinin bile aklına gelmeyecek çapta cinayetlere imza atıyor.

Ne yapacağız?

Doğu Akdeniz, İstanbul Sözleşmesi, CHP'den çıkacak yeni parti ve benzeri konularla uğraşırken, toplumsal akıl sağlığımız konusundaki dalgalanmaları adeta umursamıyoruz. Bu konuda toplum olarak mutlaka bir şeyler yapmalıyız...